

Sygn. akt I CSK 489/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 11 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Skarbu Państwa

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 maja 2011 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 3 kwietnia 2009 r.,

oddala skargę kasacyjną, nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego Skarbu Państwa.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki M. K. od wyroku Sądu Okręgowego, którym oddalono powództwo o zapłatę odszkodowania przez pozwaną Skarb Państwa – Ministra Skarbu Państwa.

Od wskazanego wyroku Sądu drugiej instancji skargę kasacyjną wniosła powódka. W skardze tej zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych (Dz.U. Nr 54, poz. 243 ze zm., dalej: ustawa z 1956 r.), z jednoczesnym pominięciem art. 160 § 6 k.p.c., będącego – jej zdaniem – *lex specialis* względem art. 6 ust. 1 tej ustawy, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że roszczenie objęte powództwem uległo przedawnieniu.

Powołując tę podstawę kasacyjną, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Oznacza to, że Sąd Najwyższy związany jest wskazanymi przez skarżącego podstawami kasacyjnymi i nie jest uprawniony do kontrolowania ewentualnych innych uchybień zaskarżonego orzeczenia z urzędu, z wyjątkiem nieważności postępowania. Skarżąca w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) wskazała na naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy z 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów przez nieuwzględnienie art. 160 § 6 k.p.a. jako przepisu szczególnego. Tak sformułowana podstawa kasacyjna okazała się jednak niezasadną.

Przed wszystkim należy zwrócić uwagę, że pierwszy ze wskazanych przepisów, tj. art. 6 ust. 1 ustawy, przewiduje możliwość dochodzenia

odszkodowania za niezgodne z prawem działania funkcjonariuszy państwowych w okresie jednego roku, od dnia wejścia w życie ustawy, czyli od dnia 28 listopada 1956 r. Z kolei w przepisie art. 160 § 6 k.p.a. (obowiązującym do dnia 1 września 2004 r.) okres przedawnienia roszczenia odszkodowawczego wywołanego niezgodną z prawem decyzją administracyjną został określony na trzy lata, licząc od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja administracyjna stwierdzająca niezgodność z prawem.

W zaistniałych realiach sprawy, powódka domagała się odszkodowania od Skarbu Państwa za utratę przez jej męża K. B. – a zarazem jej poprzednika prawnego - gospodarstwa rolnego, którego posiadania został pozbawiony na skutek działań władzy publicznej podejmowanych w ramach akcji „Wisła”. Gospodarstwo to następnie zostało przejęte na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz.U. Nr 46, poz. 339). Skarżąca nie wskazała jednak wprost i wyraźnie, czy szkody upatruje w samym fakcie pozbawienia jej poprzednika prawnego posiadania gospodarstwa (źródłem szkody nie byłaby decyzja administracyjna), czy też w fakcie wydania decyzji administracyjnej o przejęciu nieruchomości na własność Państwa. Z tego właśnie względu Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę w kontekście dwóch wchodzących w rachubę podstaw prawnych. W odniesieniu do ewentualnej odpowiedzialności za niezgodne z prawem wydanie decyzji administracyjnej Sąd Apelacyjny uznał, że roszczenie to nie przysługuje ze względu na brak związku przyczynowego między uchybieniem formalnym, ze względu na które stwierdzono niezgodność z prawem decyzji, a wyrządzoną szkodą. Należy bowiem zaznaczyć, że z ustaleń faktycznych, będących podstawą zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji wynika, że Wojewoda M. stwierdzając decyzją nadzorczą z 13 marca 2003 r. częściową nieważność orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 29 września 1954 r. o przejęciu na rzecz Skarbu Państwa gruntu i budynków należących do K. B. w B., a co do pozostałej części stwierdzając, że wydanie tego orzeczenia nastąpiło z naruszeniem prawa, miał na uwadze jedynie okoliczność, że w powyższym

orzeczeniu nie określono w dostateczny sposób przedmiotu przejęcia. Innymi słowy, osnowa tego orzeczenia dotknięta była uchybieniem o charakterze formalnym, nie zaś merytorycznym. Uchybienie polegało na nieprecyzyjnym określeniu granic przejmowanej nieruchomości.

W odniesieniu natomiast do roszczenia odszkodowawczego wywodzonego z twierdzenia, że pozbawienie własności (posiadania) nieruchomości w ramach akcji „Wisła” było niezgodne z prawem, Sąd Apelacyjny uznał, że doszło w tym względzie – stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy – do przedawnienia roszczenia.

Powódka w swojej skardze kasacyjnej nie kwestionuje ani ustaleń faktycznych (byłoby to zresztą niedopuszczalne; art. art. 398³ § 3 k.p.c.), ani istoty wywodów prawnych dotyczących zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną niezgodną z prawem decyzją administracyjną, lecz kwestionuje tylko przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że doszło do przedawnienia roszczenia objętego żądaniem pozwu. W związku z tak ujętym zarzutem stwierdzić należy, że – wbrew stanowisku skarżącej – nie można dopatrzeć się w tym zakresie uchybienia Sądu drugiej instancji, ponieważ zastosowanie art. 6 ust. 1 ustawy było prawidłowe. Dochodzone bowiem roszczenie związane z działaniem funkcjonariuszy państwowych, które doprowadziło do pozbawienia poprzednika prawnego powódki posiadania gospodarstwa rolnego w ramach akcji „Wisła”, niewątpliwie uległo przedawnieniu na długo przed wytoczeniem powództwa odszkodowawczego i to nawet przy przyjęciu okresowego zawieszenia biegu przedawnienia.

W tej sytuacji należy uznać, że przepis art. 160 § 6 k.p.a. został przez skarżącą powołany oczywiście nietrafnie, skoro dotyczy on przedawnienia roszczenia z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną decyzją administracyjną. Ta kwestia bowiem nie była w ogóle przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji w kontekście powyższego przepisu, gdyż Sąd ten nieuwzględnił omawianego roszczenia nie ze względu na przepisy o przedawnieniu roszczenia, lecz wobec braku związku przyczynowego między wydaniem wadliwej – tylko formalnie – decyzji a powstałą szkodą. Zgodnie zaś z przyjmowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, przepis art. 6 ust. 1 ustawy z 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone

przez funkcjonariuszów państwowych nie ma zastosowania do roszczeń dochodzonych na podstawie art. 160 k.p.a. (por. wyrok SN z 4 kwietnia 2008 r. I CSK 450/07, nie publ.). Chodzi bowiem o dwie różne płaszczyzny odpowiedzialności deliktowej Państwa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy nie obciążył skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 2 k.p.c.